Detta material har delvis finansierats med EU-medel
Nationellt resurscentrum för mathantverk
090703

Metod och exempel på beskrivande ord

1. Utseende

Bedöm storlek, vikt, färg och snittyta. Studera ystkornets jämnhet, förekomst av bristningar/revor, av kristaller, av små sprickor, utsöndring av vassle, skrovligt utseende, håligheter, öppningar (storlek, spridning), glans/matt/glatt, marmorering.

2. Känsel

Med fingrarna bedömer du yttexturen och den mekaniska texturen genom att känna på och pressa ihop biten.

Slät	*fin*	*skrovlig*
flagande	*sidenmjuk*	*silkeslen*
mjölig	*glaserad*	*hård*
kornig	*fuktig*	*fet*
mjuk		

3 & 6. Lukter och aromer

Lukten bedöms genom att man luktar först på skorpan och sedan på snittytan där lukter och aromer frigörs när man skär upp eller bryter ostbiten.

MJÖLK

Färska mjölkprodukter

Färsk mjölk	*färsk grädde*	*färskt smör*
färsk vassle	*fomjölk*	*fårmjölk*
getmjölk		

Uppvärmda mjölkprodukter

Smält smör	*värmd mjölk*	*kokt mjölk*
mjölkpulver	*varm vassle*	*stekt smör*

Syrade mjölkprodukter

Filmjölk	*yoghurt*	*sur vassle*
söt vassle	*crème fraiche*	*kärnmjölk*
härsket smör	*sur grädde*	*blåmögelost*

Smör/feta mjölkprodukter

Härsket smör	*smält smör*	*smält ost*
riven ost	*använd mejerirock*	

ANIMALISK

Djur

Fuktig ull	*lanolin*	*fårfålla*
ko	*stall*	*vilt*
blöt hund	*välhängt viltkött*	*häst*
get	*ko blöt av regn*	*blöt fjäder*

Gödsel

Ammoniak	*kogödsel*	*fuktig halm*
gammal gödsel	*kattpiss*	*vaslukt*
septisk tank	*kloak*	*stillastående vatten*
exkrementer	*urin*	

Kött

Skämt	*kväljande*	*död mus*
färska ägg	*ruttna ägg*	*talg*
färsk korv	*hönsskinn*	*äggula*
kött	*torkad skinka*	*korvskinn*
fläsksvål		

Horn/läder/svett

Lädersadel *fuktigt läder* *läderkläder*
bränt horn *ruttet horn* *insidan av läderskor*
fotsvett *smutsiga strumpor* *smutsiga gympaskor*
surt svett *armhåla* *fuktigt skinn*
blött hår *blöt disktrasa*
hönsskinn med fjädrar

Fett
Härsket *oxiderat* *härsket smör*
talgigt *oljigt* *chips*
gammalt fett *tvål* *vax*
spyor *friterat*

Hav
Alger *tång* *fisk*
krabba *frisk havsbris* *jod*

VEGETABILISK

Gräs/ensilage
Torkat gräs *nyklippt gräs* *nyslaget hö*
torrt hö *halm* *råghalm*
fuktigt gräs *ensilage*

Grönsaker
Surkål *purjolök* *vitlök*
vitlöksandedräkt *rå lök* *kokt lök*
rova *potatis* *blomkål*
sparris *selleri* *kokt kål*
grönsaksbuljong *färsk lök*

Skog/undervegetation
Plöjd jord *fuktig undervegetation* *mylla*
fuktig mossa *vissna löv* *regnvåt jord*
träflis *sågspån* *röta*
kåda *lärkträd* *gran*
torr ved

Svamp/mögel/instängt
Möglig *brödjäst* *fuktigt linne*
svamp *mylla* *blöta vantar*
instängt *skolklass mot slutet av dagen*
fuktig jord *gammalt papper* *ostkällare*
vinkällare *tvättkorg med smutstvätt*
fuktiga lakan *gamla mögliga planscher*
regnvåt väg *ostkanter*

Bageri
Surdegsbröd *vetekli* *pizza med ost*
inkråm i bröd *fuktigt mjöl* *brödskorpa*
rostat bröd

FRÄMMANDE/KEMISK
Tvättmedel *kol* *vatten i simbassäng*
alkohol *diesel* *aceton*
styren *sjukhus* *gummi*
plast *tjära* *asfalt*
svavel *bensin*

FRUKTIG/BLOMMIG
Hasselnötter *valnötter* *kastanjer*
mandel *honung* *apelsin*
citron *citronskal* *grapefrukt*
banan *ananas* *aprikos*
äpple *jästa äpplen* *persika*
olivolja *hagtorn* *ljung*
torkade blommor *vilda blommor* *fruktkompott*
mogna päron

ROSTAT/RÖKT
Grillat *brödskorpa* *rökt*
bulldoft *wienerbröd* *kola*
rostat bröd *bränt* *kaffe*
rostad lök *kakao* *cikoria*
frityr *rostade jordnötter* *malt*
tobak *rostade nötter*
karamelliserad lök *rostade pumpakärnor*

KRYDDAT/AROMATISKT
Senap *peppar* *lakrits*
muskotnöt *curry* *kummin*
vanilj *anis* *kryddnejlika*

4. Grundsmaker
Sött *surt* *salt* *beskt*

5. Trillingnervförnimmelser
Stickande *sammandragande* *metallisk*
brännande *frisk* *kärv*
uttorkande

6. Textur
KONTAKTTEXTUR
Smidig *silkeslen* *skrovlig*
torr *fuktig* *slät*
fin *mjölig* *kornig*
fet

SÖNDERDELNINGSTEXTUR
Elastisk *gummiliknande* *motståndskraftig*
hård *fast* *mjuk*
smulig *spröd* *löslig*
flytande *smältande* *rinnig*
tät

TUGGTEXTUR
Torr *oljig* *fet*
smältande *krämig* *len*
smörig *slät* *fin*
smulig *mjölig* *kornig*
sandig *kritaktig* *kristalliserad*
grynig *klibbig* *degig*
löslig *pappaktig* *vidhäftande*

elastisk	*seg*	*smidig*

SVÄLJTEXTUR

Flytande	*lättflytande*	*rinnig*
klibbig	*seg*	*heterogen*
kornig		

Salivavsöndring

Svårigheter att avsöndra saliv	*svagt salivflöde*
seg saliv	

RESTTEXTUR

Efter intagandet av livsmedlet, stannar en fet hinna kvar i gommen samt på och mellan tänderna. Man kan också upptäcka några bitar ost mellan tänderna, utfyllnad av utrymmen mellan tänderna, partiklar mellan tänderna, rester på slemhinnorna och tungan.

7. Aromer

Se punkt 3.

8. Eftersmaker

Nya förnimmelser efter sväljning.

9. Aromens varaktighet

Den tid som aromerna dröjer kvar i munnen och kan uppfattas efter intagandet, mätt i sekunder.

10. Smakprofil

De första förnimmelserna, höjdpunkt, utplaning och avtagande. Av grundsmaker, aromer och trillingnervförnimmelser.